TIESAS RĪKOJUMS (astotā palāta)

2014. gada 3. aprīlī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Direktīva 93/13/EEK — Piemērošana laikā — Fakti, kas risinājušies pirms Slovākijas Republikas pievienošanās Eiropas Savienībai — Acīmredzama Tiesas kompetences neesamība

Lieta C-153/13

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Okresný súd Bardejov* (Slovākija) iesniedza saskaņā ar 2013. gada 15. februāra lēmumu, kas Tiesā reģistrēts 2013. gada 26. martā, tiesvedībā

Pohotovosť s. r. o.

pret

Ján Soroka,

piedaloties

Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS.

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*], tiesneši A. O'Kīfs [*A. Ó Caoimh*] un K. Toadere [*C. Toader*] (referente),

ģenerāladvokāts N. Vāls [*N. Wahl*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Slovākijas Republikas vārdā – *B. Ricziová*, pārstāve,

— Eiropas Komisijas vārdā – *A. Tokár* un *M. van Beek*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu lemt, izdodot motivētu rīkojumu atbilstoši Tiesas Reglamenta 53. panta 2. punktam,

izdod šo rīkojumu.

* Tiesvedības valoda – slovāku.

Rīkojums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīvas 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV L 95, 29. lpp.) 6. un 7. pantu, lasot tos kopā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 38. un 47. pantu.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Pohotovosť s. r. o.* (turpmāk tekstā – "*Pohotovosť*") un *J. Soroka* par parāda summas, kuru pēdējais minētais ir aizņēmies saskaņā ar patēriņa kredīta līgumu, ko tam piešķīra *Pohotovosť*, piespiedu piedziņu.

Atbilstošās tiesību normas

Eiropas Savienības tiesības

3 Saskaņā ar Direktīvas 93/13 3. panta 1. punktu:

"Līguma noteikumu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās, uzskata par negodīgu, ja, pretēji prasībai pēc godprātības, tas rada ievērojamu nelīdzsvarotību pušu tiesībās un pienākumos, kas izriet no līguma, un tas notiek par sliktu patērētājam."

4 Saskaņā ar šīs direktīvas 6. panta 1. punktu:

"Dalībvalstis nosaka, ka negodīgi noteikumi, kas izmantoti pārdevēja vai piegādātāja ar patērētāju noslēgtā līgumā, atbilstoši savas valsts tiesību aktiem nav saistoši patērētājam un ka līgums [ar] tādiem pašiem noteikumiem turpina pusēm būt saistošs, ja tas var pastāvēt bez negodīgajiem noteikumiem."

5 Saskaņā ar minētās direktīvas 7. pantu:

"1. Dalībvalstis nodrošina, ka patērētāju un konkurentu interesēs pastāv adekvāti un efektīvi līdzekļi, lai novērstu negodīgu noteikumu ilgstošu izmantošanu pārdevēju vai piegādātāju ar patērētājiem noslēgtos līgumos.

2. Šā panta 1. punktā minētie līdzekļi ietver noteikumus, saskaņā ar kuriem personas vai iestādes, kurām atbilstoši valsts tiesībām ir likumīgas intereses patērētāju aizsardzībā, var saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem iesniegt prasību tiesā vai kompetentās pārvaldes iestādēs, lai panāktu lēmumu par to, vai līguma noteikumi, kas sastādīti vispārējai izmantošanai, ir negodīgi, un lai minētās personas vai iestādes varētu piemērot atbilstošus un efektīvus līdzekļus šo noteikumu ilgstošas izmantošanas novēršanai.

3. Pienācīgi ņemot vērā valstu tiesību aktus, 2. punktā minētos tiesiskās aizsardzības līdzekļus var atsevišķi vai kopā vērst pret vairākiem pārdevējiem vai piegādātājiem vienā un tajā pašā tautsaimniecības nozarē vai to apvienībām, kuras izmanto vai iesaka izmantot tos pašus vispārējos līguma noteikumus vai līdzīgus noteikumus."

6 Direktīvas 93/13 8. pantā ir paredzēts:

"Dalībvalstis var ieviest vai saglabāt stingrākus Līgumam atbilstīgus noteikumus jomā, uz ko attiecas šī direktīva, lai nodrošinātu augstāku patērētāja aizsardzības līmeni."

Slovākijas tiesības

7 Civilprocesa kodeksa (*Občiansky súdny poriadok*) 93. panta 2. punktā ir noteikts:

"Prasītāja vai atbildētāja prasījumu atbalstam procesā var iestāties arī juridiskā persona, kuras darbības priekšmets ir tiesību aizsardzība saskaņā ar īpašu tiesisko regulējumu [..]."

8 Saskaņā ar šī kodeksa 251. panta 4. punktu:

"Nolēmumu izpildē un izpildes procesā saskaņā ar īpašu tiesisko regulējumu [..] piemēro iepriekšējo daļu normas, izņemot, ja minētajā īpašajā tiesiskajā regulējumā ir noteikts citādi. Tomēr lieta vienmēr tiek izskatīta, izdodot rīkojumu."

9 Saskaņā ar Likuma par izpildes kārtību 37. panta 1. punktu:

"Procesa dalībnieki ir kreditors un parādnieks, pārējās personas var būt procesa dalībnieki tikai tiktāl, ciktāl ar šo likumu tām ir atzīts šāds statuss. Tiesai lemjot par izpildes izmaksām, procesa dalībnieks ir arī zvērināts tiesu izpildītājs, kuram uzdots veikt izpildi."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

10 2002. gada 10. decembrī *Pohotovost'* izsniedza *J. Soroka* patēriņa kredītu 10 000 Slovākijas kronu (SKK) apmērā (EUR 332). Šajā līgumā bija iekļauta arī parastā pilnvara, kuru aizdevuma ņēmējs izsniedza *Pohotovost'* advokātam *T. Kušnír*.

11 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka šajā kredītlīgumā nav bijusi noteikta kopējā gada procentu likme (GPL) un ka tajā turklāt bija iekļauts punkts, kurā bija noteikti soda procenti 0,25 % apmērā par katru dienu, kas ir 91,25 % soda procenti gadā.

12 2003. gada 27. martā notārs apstiprināja deklarāciju, ar kuru tika atzīta no šā līguma izrietoša parāda esamība, to patērētāja vārdā sagatavoja *M. Paiček*, kuru savukārt pilnvaroja tas pats advokāts *T. Kušnír*.

13 Pamatojoties uz šo notariālo aktu, kas saskaņā ar Slovākijas tiesībām ir izpildes dokuments, *Pohotovost'* 2003. gada 26. maijā iesniedza pieteikumu par atļauju uzsākt parāda piespiedu piedziņu. *Okresný súd Bardejov* (Bardejovas rajona tiesa) 2003. gada 24. jūnijā piešķīra tiesas izpildītājam bezierunu atļauju veikt EUR 474,01 piedziņu.

14 Patērētāju tiesību aizsardzības asociācija *Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS* (turpmāk tekstā – "*Združenie HOOS*") 2011. gada 19. augustā lūdza atļauju iestāties piespiedu piedziņas procesā pret *J. Soroka*. Iesniedzējtiesa 2012. gada 3. aprīlī noraidīja šīs asociācijas pieteikumu par iestāšanos procesā, balstoties uz to, ka trešās personas iesaistīšanās ir iespējama vienīgi uz sacīkstes principu balstītā procesā, bet izpildes process tāds neesot.

15 *Združenie HOOS* 2012. gada 16. aprīlī šo lēmumu pārsūdzēja, norādot, ka neesot likumīgi aizliegt trešās personas iestāšanos procesos, kuros piespiedu izpildes pieprasījums balstās uz tiesneša lēmumu vai notariālu aktu.

16 Iesniedzējtiesa 2012. gada 19. aprīlī izdeva rīkojumu par izpildes apturēšanu, pamatojoties uz to, ka notariālais akts nav izpildāms, jo to ir parakstījusi viena un tā pati persona, kas vienlaikus pārstāv kreditoru un parādnieku, kas, pēc šās tiesas domām, neatbilstot piemērojamiem Slovākijas tiesību aktiem, it īpaši Civilkodeksa 22. panta 2. punktam.

17 2012. gada 7. jūnijā, izskatot *Pohotovosť* prasību pret šo rīkojumu par izpildes apturēšanu, iesniedzējtiesa savā lēmumā norādīja, ka, pirmkārt, lietā, kurā atbildētājs ir bez noteiktas dzīvesvietas, kā tas, šķiet, ir *J. Soroka* gadījumā, būtu lietderīgi, ja *Združenie HOOS* varētu iestāties lietā, tā kā šī asociācija šajā gadījumā vēlas to darīt, lai aizstāvētu ieinteresētās personas intereses. Otrkārt, šī tiesa norāda, ka 2012. gada 10. oktobrī *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovākijas Republikas Augstākā tiesa), pasludinot nolēmumu citā lietā, esot lēmusi, ka trešās personas iestāšanās lietā esot pieļaujama vienīgi uz sacīkstes principu balstītā procesā un to nevar darīt izpildes procesā, kas pēc būtības neatbilst šādam raksturojumam. Tomēr viens no *Najvyšší súd Slovenskej republiky* tiesas sastāva dalībniekiem šajā rīkojumā izteica atšķirīgas domas, saskaņā ar kurām trešās personas iesaistīšanās neesot iespējama visā izpildes procesā kopumā, bet tā tomēr būtu pieļaujama atsevišķās šī procesa daļās.

18 Iesniedzējtiesa no tā secināja, ka, piemērojot *Najvyšší súd Slovenskej republiky* judikatūru, *Združenie HOOS* pieteikums par iestāšanos lietā būtu jānoraida. Tai tomēr nav skaidrs, vai šī judikatūra atbilst Direktīvas 93/13 noteikumiem.

19 Šādos apstākļos *Okresný súd Bardejov* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīvas [93/13] tiesību normas kopsakarā ar [Hartas] 38. un 47. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka tās nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, kāds aplūkots pamatlietā, – kurā juridiskai personai, kuras mērķis ir patērētāju tiesību aizsardzība, nav atļauts iestāties izpildes procesā, lai aizstāvētu patērētāju, no kura tiek atgūts parāds, kas izriet no līguma, kurš noslēgts ar patērētāju, un patērētāju nepārstāv advokāts?

2) Vai pirmajā jautājumā minētais Savienības tiesiskais regulējums ir jāinterpretē tādējādi, ka ir pārkāptas patērētāja un personas, kas iestājusies lietā, pamattiesības uz tiesību aizsardzību tiesā [Hartas] 47. panta izpratnē, ja izpildes procesā nav atļauts piedalīties juridiskai personai, kuras mērķis ir patērētāju tiesību aizsardzība, un patērētāju nepārstāv advokāts?"

Tiesvedība Tiesā

20 Ar 2013. gada 4. jūlija vēstuli *Pohotovosť* informēja Tiesu, ka tā 2013. gada 26. martā esot atsaukusi savu apelācijas sūdzību un ka saskaņā ar valsts tiesībām iesniedzējtiesai lieta bija jāizbeidz. Tādējādi likumīgu spēku iegūstot rīkojums par izpildes apturēšanu, ko 2012. gada 19. aprīlī izdeva šī pati tiesa.

21 Atbildot uz Tiesas aicinājumu apstiprināt, vai tā vēl joprojām izskata pamatlietu, un norādīt, vai tā, ņemot vērā šos apstākļus, joprojām uztur šo lūgumu, iesniedzējtiesa 2013. gada 3. decembra vēstulē precizēja, ka *Krajský súd v Prešove* (Prešovas apgabaltiesa) ar 2013. gada 31. oktobra rīkojumu, pirmkārt, atcēla 2012. gada 3. aprīļa rīkojumu, saskaņā ar kuru tika noraidīta *Združenie HOOS* iestāšanās lietā, un nosūtīja lietu izskatīšanai iesniedzējtiesā, un, otrkārt, nolēma, ka nav pamata lemt par prasību, kuru *Pohotovosť* bija iesniegusi par 2012. gada 19. aprīļa rīkojumu par izpildes apturēšanu. Šādos apstākļos iesniedzējtiesa norādīja, ka tā uzskata, ka atbildes uz prejudiciālajiem jautājumiem ir nepieciešamas, lai varētu atrisināt jautājumu par iestāšanos izpildes procesā, un norādīja, ka tādēļ tā joprojām uztur savu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Par Tiesas kompetenci

22 Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 53. panta 2. punktu, ja Tiesas kompetencē acīmredzami nav izskatīt lietu, Tiesa pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas, neveicot tālākas procesuālās darbības, jebkurā brīdī var lemt, izdodot motivētu rīkojumu. Šajā lietā ir pamats piemērot šo noteikumu.

23 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka vienīgais kredīta līgums, kas tiek aplūkots pamatlietā, ir noslēgts 2002. gada 10. decembrī, proti, pirms 2004. gada 1. maija, kad Slovākijas Republika pievienojās Eiropas Savienībā.

24 Kā Eiropas Komisija to ir norādījusi savos rakstveida apsvērumos, saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru tās kompetence Savienības tiesību normu interpretēšanā attiecas vienīgi uz to piemērošanu jaunajā dalībvalstī pēc šīs dalībvalsts pievienošanās Eiropas Savienībai (skat. spriedumus *Ynos*, C-302/04, EU:C:2006:9, 36. punkts; *Telefónica O2 Czech Republic*, C-64/06, EU:C:2007:348, 22. un 23. punkts; *CIBA*, C-96/08, EU:C:2010:185, 14. punkts, kā arī rīkojumu *Semerdzhiev*, C-32/10, EU:C:2011:288, 25. punkts). Turklāt Tiesai jau ir nācies piemērot šo judikatūru attiecībā uz lūgumu interpretēt Direktīvu 93/13 saistībā ar patēriņa kredīta līgumu, kas noslēgts pirms Slovākijas Republikas pievienošanās (rīkojums *SKP*, C-433/11, EU:C:2012:702, 36. punkts).

25 No tā izriet, ka, piemērojot Reglamenta 53. panta 2. punktu, Tiesas kompetencē acīmredzami nav sniegt atbildi uz *Okresný súd Bardejov* uzdotajiem jautājumiem.

Par tiesāšanās izdevumiem

26 Attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

Eiropas Savienības Tiesas kompetencē acīmredzami nav sniegt atbildes uz jautājumiem, kas uzdoti ar *Okresný súd Bardejov* (Slovākija) 2013. gada 15. februāra lēmumu.

[Paraksti]